

CULTURA 14 novembre 2014 2.00 h

ANIVERSARI PEP SOLÀ

Els encesos cavalls de la poesia de Vinyoli

- El 30 de novembre farà trenta anys de la mort del poeta Joan Vinyoli i s'estan fent o estan previstos un seguit d'homenatges diversos

S'acosta el trentè aniversari de la mort de Joan Vinyoli. Per aquest motiu, arreu del territori s'escampa una crida a homenatjar-lo, en aquest cas des dels bars. Es tracta de fer ressonar els seus versos, gairebé simultàniament, des d'aquests espais que van ser freqüentats per aquest poeta que va viure intensament, sempre indagant i apuntant cap a la vida més alta, i que tot allò que cercava, ho trobés o no, ens ho va voler dir líricament. Aquesta fou la seva comesa i la seva condemna.

Vinyoli és el segon poeta català que ha pujat més cims

Bars: llocs de trobada i de contemplació activa de la vida

En el darrer poema de *Vent d'aram*, *No tinc ara temps*, Vinyoli diu que sent que tanquen les portes del bar i que no té temps de cavalcar els encesos cavalls. Són, ben segur, els mateixos del somni que va tenir de jove i que se l'emportaven arrossegant-lo. Més tard, els va interpretar com els cavalls de la poesia i aquell somni era el de la revelació de la seva condició de poeta. Aquests cavalls, que apareixen en diversos poemes, s'embeuen d'una intensa experiència vital en tots els ordres de la vida: l'amor, la mort, els somnis, el destí, el temps, els records, la natura, la creació... D'aquesta experiència, sovint conflictiva, brolla la poesia que ara celebrem. I l'abast vivencial del poeta va ser tan desmesurat i extens que les possibilitats d'homenatjar-lo van més enllà de les biblioteques, les escoles o els diversos equipaments culturals.

Podem homenatjar-lo, per exemple, a l'alta muntanya, on hi trobava un lloc propici per a la disponibilitat poètica. No debades Vinyoli és, després de Verdguer, el poeta català que ha pujat més muntanyes i per això aquest estiu l'excursionisme català el va homenatjar amb una expedició al Montardo. També ho podem fer en el Turó del Vent de Santa Coloma de Farners, on Perejaume va oficiar-hi el rebrotament de la veu del poeta en el marc del 1r Festival *Domini màgic* de poesia, o en una església romànica com, per exemple, la de Queralbs o les que va admirar a la vall de Llémna quan passava uns dies a Sant Medir en companyia d'Oscar Samsó, amic i poeta. També en els paratges que van vertebrar la seva poesia en els seus períodes de vacances: Santa Coloma, en els estius de la infantesa i noiesa, i Begur en els de la maduresa. Ambdues ciutats disposen d'una ruta poètica per descobrir la seva obra en el lloc que en va ser estímul. També ho podem fer en el Parc Zoològic de Barcelona, on Vinyoli anava a sentir els ocells per desco-

brir-hi el cant primigeni i li agradava fotografiar-se amb els flamencs o les girafes. O prop del mar, tot sentint l'embat de les onades que sempre reconforta.

I tampoc podem deixar de fer-ho des dels bars, aquests llocs de trobada i de contemplació activa de la vida, on Vinyoli podia parlar de poètica amb els seus amics, llegir-los els darrers poemes, guardats en carpetes de gomes, a fi de copsar si havia assolit el grau de comunicació adequat i, finalment, podia percebre, amb l'ajuda d'algun beuratge, un reflex de l'*Ungebundene*, aquest concepte que va aprendre de Hölderlin i que Carles Riba va traduir com “el deslligat”, al·ludint potser a una mena de llibertat ontològica.

Els bars arriben a la poesia de Vinyoli en el llibre *Realitats*, l'any 1963, i ho fan en poemes com *Aperitiu a la platja amb acompanyament de trons*, on invoca la terrible enyorança d'alguna cosa que no pot explicitar i acaba amb una determinació: “Beguem la copa dels somnis i morim a l'últim glop”, proposant així una mena de mort plaent, potser embriagadora.

Una mica més tard, en el poema *Tot són preguntes* del llibre *Ara que és tard*, i en constatar dramàticament que les preguntes essencials no tenien cap resposta, afirma que la gent passa el dia “en una vella taverna on la gent beu, on jo mateix bec per allunyar molts àrids pensaments”. La taverna d'aquest poema ens fa pensar en la *weinstube* de Frankfurt, on, un dia de setembre de l'any 1970, fugint del brogit de la fira del llibre d'aquesta ciutat, a la qual assistia per raons professionals, Vinyoli es va refugiar, després d'haver visitat com un “badoc anhelant” la catedral, atret per la transcendència que desprenia. I mentre prenia un got de vi a la taverna escrivia postals. Però a la tarda havia de tornar a la fira. I a la que escrivia a una amiga li deia: “Poc s'imaginaran que vinc de passejar com un poeta, com un senzill home desinteressat dels negocis i de tot gairebé, excepte de la bona comunicació afectiva amb algunes persones.”

De tots els bars n'hi ha alguns d'especialment rellevants. Un d'aquests fou El Velódromo, a Barcelona, que els anys setanta era lloc de reunió i tertúlia d'estudiants activistes, amb molts dels quals el poeta va establir una nodridora amistat, i on Jordi Nebot li va fer la magnífica fotografia on podem veure'l mirant de reüll, tractant d'amagar, potser, la magnitud del secret que guardava. O també el Bang-Bang i el Pensylvania, prop de casa seva, a les Tres Torres.

Justament, en el Bang-Bang hi ha documentats alguns episodis creatius. Un d'ells, en companyia del poeta Eudald Puig, generà el poema *Fosc ocell*, publicat a *Domini màgic*, en el qual Vinyoli es preguntava: “De quina set puc beure? Quina aigua em dones, que se'm fa licor?” L'altre, el testimonia Claret Serrahima a qui, estant asseguts en aquest bar, de sobte va dir que estava preparat per fer un poema i va procedir a dictar-l'hi. Després, Vinyoli va supervisar la transcripció, va fer-hi alguna correcció, i hi va posar el títol *Amics del bar*. El poema, però, no va ser publicat. L'estrofa central diu:

[...]

Estem al bar.

Qui sap res de la vida?

A palpentes anem pel carrer clar

tot ple de sol,

com fantasmes buscant realitat.

Homes del bar:

Tu, què vols prendre?

Vermut amb gin, o bé un antibiòtic,

gel amb turment o somnis fracassats,

cafinitrina si et fa mal el cor,

o bé xampany exaltador de somnis?

[...]

Vinyoli se sentia, ara, la veu plural dels amics del bar i amb ells compartia la seva incontenible enyorança.

I encara en el seu darrer llibre, *Passeig d'aniversari*, escrit en els darrers anys, quan la mobilitat del poeta ja era molt limitada, encapçala la primera secció amb el títol *Vespre a la cafeteria*, que podem entendre com un particular homenatge a aquests bars de sota casa seva, on podia, com diuen els versos, enyorar un “gran lloc obert on *viure* sempre!”.

I ha estat precisament Claret Serrahima qui ara ha dissenyat el cartell de la crida a homenatjar Vinyoli des dels bars, utilitzant la fotografia d'El Velódromo i un fragment d'una dedicatòria que li va fer el mateix poeta. En aquests moments ja s'han realitzat algunes *jams*: El Gravat de Vic (3-XI), L'Olivar de Ventalló (8-XI). N'hi ha d'altres de programades a diversos bars del país: Teïna de Reus (15-XI), El Traster de Sabadell (20-XI), Sport de Santa Coloma de Farners (28-XI), XXIII Guitarras del Poble-sec i l'Ideal del Poblenou (29-XI), l'Heliogàbal i La Violeta de Gràcia (30-XI), Amics de les Arts de Terrassa (3-XII), El Forat del Pany de Vilafranca del Penedès (4-XII), La Cantonada de Tarragona (6-XII), Context de Girona (12-XII) i se n'estan concertant en altres poblacions. A més, hi ha la possibilitat que se'n programin a Palma, València, l'Alguer, Munic, Frankfurt, Göteborg... Seran molts, doncs, els que estimen l'obra de Vinyoli i es reuniran en diversos bars per cavalcar els encesos cavalls de la seva poesia.

MÉS LLEGIDES

1. L'art de despullar l'home
2. La CUP avisa que no tornarà a “donar crèdit” a un govern de JxCat i ERC “que torni a fer el mateix”
3. Soc un botifler
4. “Pensava que moriria”
5. El Suprem pot dictar el final de la legislatura després de vetar tres investidures
6. “No corre ningú pels carrers”
7. Nova tècnica per desobstruir l'estómac
8. Girona, capital líder a l'Estat en mobilitat sostenible
9. El nou pressupost, més expansiu i social